

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.



Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 94

Maribor, sreda, dne 24. novembra 1937

Leto XII

Proti tujemu kapitalu

Boj proti tujemu kapitalu, ki se je razvnel med našimi »pridobitniki« krogli, postaja jačji in jačji, ki... »Bat'a«, Ta-Ta in tudi druge tuje kapitalistične ustanove razburjajo prizadete kroge, kar je razumljivo.

Bolj važno za splošno gospodarstvo pa je, zakaj sili tuji kapital v državo, kakšno funkcijo ima in kako je to vprašanje presojati načelno.

Načelno velja v današnjem družabnem redu pravilo, da je tam, kjer ni domačega kapitala potreben tuji kapital. Zakaj bi ležale dobrine, ki jih imamo, mrtve, brez donosa k splošnemu gospodarskemu razvoju. Če doma ni kapitala ali so ga verižniki spravili v tujino, namesto da bi ga investirali v gospodarstvo, potem mora v interesu razvoja gospodarstva to opraviti tuji kapital. In naše delavsko in socialistično stališče v tem vprašanju je, da je bitni pogoj življenja razvoj gospodarstva.

Zalostna resnica je sicer, da nekatera velekapitalistična podjetja ogrožajo male ljudi, male podjetnike in zlasti mehanizacija industrije tudi delavstvo. Toda to niso razlogi, ki bi utemeljevali načelno oviranje razvoja industrijalizacije in kapitalizacije javnega življenja. Ta proces je sila, ki lahko države sicer omejujejo njega škodljivost za splošnost, težko pa je varovati posamezne skupine v družbi pred posledicami tega procesa.

Delavstvo in mali ljudje se morajo s tem procesom sprijazniti radi ali neradi. Drugo pa je pri tem dolžnost države, ki mora gledati na to, da tuji kapital ne izkorišča države in državljanov. V tem oziru so se interesi teh doslej premalo vpoštevali in je velike množine dobrin odromalo v tujino, dočim ni ostalo doma nič drugega kakor jako malenkostne mezde našemu delavstvu. Pičle mezde in majhne dajatve državi, čeprav so tuje investicije razmeroma visoke ter se bogato rentirajo, so omogočale tujemu kapitalu jako dobičkonosno eksploatacijo svojih naložb, dočim so pri nas doma postajale vsak dan slabše tako gospodarske kakor tudi socialne razmere.

Kjer torej ni kapitala, so pa pogoji za gospodarski razmah, tam načelno ne moremo biti nasprotniki tujega kapitala. Kapital je danes potreben za razvoj gospodarstva. Vsekakor pa mora tudi tuji kapital služiti splošnim interesom, to je, da izboljša socialni in gospodarski položaj.

Tukaj je naloga države, parlamenta in vse javnosti, da ščitijo interese državljanov sploh. Kako in kdaj, to je stvar politike, k...

Za kolonije

Obisk lorda Halifaxa v Berlinu

Obisk angleškega lorda Halifaxa v Berlinu, o katerem je časopisje prinašalo cele kolone, je bil vsekakor političnega značaja. Rezultat pa najbrž ni zadovoljil Berlina. Hitler je gotovo razložil Halifaxu svoje želje po kolonijah in brez dvoma si jih je Halifax tudi vse zapisal. Obljubil gotovo ni ničesar in da bi Angleži dali kaj iz lastnega nagiba, bodo nemški fašisti lahko še dolgo čakali.

Zarota proti režimu ljudske fronte

Francoski in inozemski fašisti ter kapitalisti nameravali državni prevrat

Varnostna oblastva v Franciji so odkrila zaroto velikega obsega, ki je bila naperjena proti vladi ljudske fronte in je imela za cilj državni udar. V zaroto so zapletene desničarske stranke in voditelji razpuščenih fašističnih združenj, ki so vodili »domoljubno« akcijo ob podpori inozemstva in to, kakor pišejo francoski listi, fašističnih central v Nemčiji in Italiji.

Ministrski predsednik Chautemps je v poslanski zbornici že v petek povedal, da je odkrita zarota zelo obsežna in jo je treba do kraja razčistiti.

Policija je med tem aretirala devet voditeljev, ki so razpredli organizacijo po vsej državi. Vse dokazuje, da so to tisti ljudje, ki so že 6. januarja 1936 poizkušali upor ter da so v ozki zvezi tudi desničarski politiki Tardieu, Laval in De la Rocque

(bivši predsednik »Ognjenega križa«).

Zarotniki so imeli dovolj orožja in denarja. Oborožili bi lahko celo vojsko. Chautemps je izjavil, da so neki tujci zlorabljali gostoljubnost. Ta izjava meri najbrže na to, ker je bil večji del orožja nemškega, deloma tudi italijanskega izvora, ki je bilo poskrto v skrbno zgrajenih podzemskih shrambah. V petek sta skušala dva inozemska agenta vlomiti celo v vojno ministrstvo, a sta pobegnila v avtomobilu.

Preiskava je dalje ugotovila, da so zaroto financirali domači in tuji kapitalisti, na primer Rotschild, Ford in še nekateri francoski finančniki.

Zarotniki so imeli tudi nad 200 radijskih stanic.

Odkrita zarota je nov dokaz, kako silno nevarna sta redu v družbi

fašistična reakcija in kapital, ki tep-tata, če jima kaže, vse pravne in naravne zakone in ni zanju sveta ne prisega, ne pogodba. Gre jima le za avtoritativno oblast, kakor pravi ljubljanski »Slovenec«.

Razkrita zarota je tudi nov dokaz za to, kdo v Evropi ruje proti miru in redu. Ako se je doslej s tem v zvezi imenovalo vedno le Moskvo, moramo pibiti, da so centri fašistične prevratne delavnosti v Berlinu in Rimu in da je spričo tega potrebno, da države, ki hočejo mir in red ter nemoten razvoj, nastopijo proti fašizmu in njegovim mednarodnim agentom, ki rujejo na ozemljih vseh nefašističnih držav v Evropi, vsaj z enakimi sredstvi, kot se tu in tam uporabljajo proti komunistični nevarnosti, o kateri pa govore baš tisti, ki sami podtamo kujejo prevratne načrte.

Finančni minister zahteva za 1.27 milijarde dinarjev več dohodkov

Proračun za leto 1938-39 znaša 12.180 milijonov dinarjev

Vlada je predložila narodni skupščini državni proračun za l. 1938-39 v znesku 12.180 milijonov dinarjev. Potem takem je proračun višji od letošnjega za 1,27 milijarde dinarjev.

Proračun ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje znaša 244,9 milijonov dinarjev ali za 25 milijonov več kot letos.

Ministrstvo vojske zahteva 2,77 milijarde dinarjev ali za 313 milijonov več kot letos.

Za ministrstvo notranjih zadev je predvidenih 242,6 milijonov dinarjev in za žandarmerijo 358,5 milijonov dinarjev.

Zelo povišan je tudi proračun železniškega ministrstva in sicer odpade na ministrstvo samo 42,3 (+ 12,3), na gradnjo železnic 252,1 (+ 68,3), na rečno plovbo 94,7 milijonov dinarjev (+ 2,3 milijona dinarjev).

—(—)

Poljski socialisti za širok demokratični blok

Boj za demokracijo se nadaljuje

Na Poljskem je po kmetiški stavki in legionarskem zborovanju v Krakovu notranja politična živahnost. Oblast to živahnost ovira z ostrimi represalijami.

Skupna konferenca zastopnikov socialističnih strokovnih organizacij in odbora politične stranke, ob stavki, je sklenila v Varšavi, da se prične obsežna agitacijska akcija za volitve na podlagi novega demokratičnega volilnega reda, ker zahteva notranji politični položaj nujno izvedbo volitev. Volitve naj se izvrše po volilnem redu, ki ga je socialistični klub predložil sejmu 1935. Strokovno in politično socialistično gibanje izjavlja obenem, da je pripravljeno stopiti v najtesnejši stik z zedinjeno ljudsko stranko.

Zedinjena ljudska stranka se sedaj pod terorjem oblasti omejuje le na kmetiške sestanke v posameznih občinah, kjer razpravlja o nastalem položaju.

Na teh sestankih se tudi odobrava politična akcija za parlamentarne volitve na podlagi demokratičnega volilnega reda. Stranka zahteva tudi izmenio sedanje ustave. Stranka pa opozarja pristaše na provokacije ter jih poziva, da ostanejo mirni tudi napram represalijam.

V zvezi z akcijo zedinjene ljudske stranke proti režimu je zlasti zbudilo pozornost, da je imel kardinal Hlond razgovore s predsednikom namestnikom ljudske stranke Ratajem. Sumilo se je, da se ljudska stranka izneverja sodelovanju s socialistično stranko v tem boju. Te domneve je preklical Rataj sam, češ, da se je razgovor s Hlondom tikal le pomirjenja kmetiške stavke.

Poljski socialni demokrati s drugim Niadzialkovskim na čelu so odločno za ustanovitev najširšega demokratskega bloka z namenom, da zrušijo diktatorsko vladu. Socialistično glasilo »Robotnik«, ki je dnevnik, je vsak teden po večkrat zaplenjeno. Kljub temu pa dobiva poziv socialnih demokratov v deželi vedno več odziva med narodom.

Kakšne posledice bodo imeli razgovori, ki so jih vodili predstavniki socialistične stranke s predsednikom republike (o čemer smo že poročali), še ni znano. Vsekakor izgleda, da bo poljski režim moral prej ali slej uvaževati voljo naroda, ki hoče demokracijo.

Švica priznava Franca, ker je sklenila z njegovo vlado trgovinsko pogodbo.

Z Abesinijo ni nekaj v redu

Abesinija je pretežka za italijanski želedec

Izgleda, da velja za Italijo, ki se je polastila Abesinije isto kot za človeka, ki ima večje oči kot trebuh.

Zadnjič smo čuli, da Italija ne more več investirati v Abesinijo in da mora štediti. Med tem je vprašala v Londonu zastran posojila. Odgovor je bil odklonilen.

Hude brige radi Abesinije, ki tarejo Mussolinija se odražajo tudi v tem, da je te dni Mussolini odstavil kolonijalnega ministra in prevzel tudi to ministrstvo. Razen tega je bil odpoklican podkralj Graziani iz Addis Abebe in na njegovo mesto imenovan vojvoda d'Aosta.

Volitve v Romuniji

20. decembra

Novo romunsko vlado je sestavil dosedanj ministri predsednik Tarescu, ker je kmečka stranka odklonila, da bi osvojila od kralja predlagano sodelovanje z liberalci in polfašisti. Med tem je potekel parlamentu in senatu v ustavi predvideni časovni rok. Vlada je parlament razpustila in razpisala nove volitve, ki bodo 20. decembra, v senat pa 22., 28. in 30. decembra.

Ker je v Romuniji že v navadi, da zmaga tisti, ki je na vladi, bo »zmage« deležna gotovo sedanja vlada.

Japonci v nadmoči na Kitajskem

Kitajci se pred japonsko premočjo umikajo ob železniški progi iz Sangaja v Nanking.

Te dni poročajo, da so začeli uporabljati Kitajci neke vrste ruska letala, ki so se v zračni bitki nad Nankingom sijajno izkazala. Sestrelila so tri japonske bombnike.

100.000 italijanskih vojakov v Španiji

Ministrski predsednik Negrin o italijanskih „prostovoljcih“

Španski ministrski predsednik in finančni minister Negrin je sporočil novinarjem, da bo španska vlada odgovorila na poziv odbora za nevmešavanje radi odpoklica dobrovoljcev. Omenil je, da je odbor za nevmešavanje v silni zmoti, ako verjame italijanskim trditvam, da je pri Francu samo 40.000 Italijanov. V resnici jih je 150.000. Od teh je 60.000 vojakov na fronti, ostali so v zaledju, kjer opravljajo varnostno službo in pa na železnici. Ako se zahteva, da naj španska vlada odpusti 5000 prostovoljcev in Franco tudi 5000, je to nemumost. Kajti med tem, ko bi morala legalna vlada odpustiti vso mednarodno brigado, bi se fašisti iznebili samo svojih bolnikov in ranjenec.

O vrednosti španskega denarja je rekel Negrin, da ima peseta še vedno najvišje zlato kritje med vsemi valutami. Dodal je, da bo podr-

žavljenje vse vojne industrije in enega dela prevoznih sredstev izvršeno v najkrajšem času.

Boji na frontah

se še vedno niso razvili v kakšne večje napade, dasi je opazati precej živahnosti v obeh taborih. Franco je dopeljal svoje sile iz Asturije in bi rad pokazal svojo udarno moč, pa ne gre in ne gre. Najbolj se trudi pred Madridom, vendar doslej zaman. Z otipavanjem fronte v vseučiliškem predmestju in pa ob reki Jarami je lahko ugotovil, da je republikanska fronta trdna.

Ker nacisti ne prestopajo bombardirajo odprta naselja na republikanskem ozemlju, so vladina letala pretekli teden temeljito bombardirala utrjeno Saragoso.

Posredovanje

Vsekakor stopa vprašanje posredovanja v Španiji vedno bolj v os-

predje. Izgleda, da bo igrala vlogo Anglija, ki jo španski problem zadeva najbolj v živo. Netočne so pa vesti o pogajanjih Kataloncev s Francom.

Donžuanstvo

Neki državniki bi radi po vsej sili spravili na prestol sina bivšega španskega kralja Don Juana. Naj gledamo na stvar kakorkoli, zdi se, da donžuanščina ne bo dolgo trpela, ako bi tudi kdaj do nje prišlo.

Kaj obeta Franco klerikalizmu?

Franco brani katoliško cerkev, kakor je izjavil. Franco namerava odpraviti vse zakone proti cerkvenim ustanovam, vrniti samostanom in cerkvi vsa posestva in imetje. Verski pouk uvede tudi v višjih šolah. Franco želi torej urediti stare razmere klerikalnega despotizma.

Koliko smo izvršili celjski sklep?

Par mesecev je že poteklo od krasnega celjskega sestanka poverjenikov »Delavske Politike«.

Iz vseh krajev ste prišli, polni borbénosti in sklenili:

»Delavsko Politiko« trikrat na teden! toda napravili smo tudi račun in načrt: ostati mora dosedanje število naročnikov in še petsto novih ter v vsakem kraju izvesti zbirko za tiskovni sklad.

Koliko smo izvršili ta enodušni sklep? Vsak poverjenik se je obvezal

dobiti vsaj pet naročnikov,

kar bi zadoščalo, če ohranimo tudi dosedanje.

In res! Nekateri sodrugji so se

vrgli krepko in takoj na delo. Toda ostali? Od nekod smo dobili celo poročilo: petnajst jih je odpadlo, prirastka pa nič.

Leto gre h koncu. Nastajajo dolgi zimski večeri, najlepši čas za premišljevanje, čitanje, društveno organizacijsko delo, za propagando in agitacijo.

V uredništvu nam narašča ogromno gradiva za objavljanje v listu. Ker narašča zopet draginja, rastejo mezdni konflikti, narašča pa tudi delo sodrugov in sodružic v organizacijah.

Toda mi nimamo prostora, manjka papirja, manjka denarja.

Sodrugji, sodružice! Ali bomo izvedli celjski sklep? Kaj čakate?

Dama in po svetu

Jugoslovanski škofi baje zahtevajo kompenzacije, ker ni bil konkordat še odobren, že v novem proračunu. Zlasti žele tudi, da se zakonijo tem potom še nekatere določbe glede verskega pouka v šolah.

Odpravljena domovinska pristojnost v ČSR. Na Čehoslovaškem pripravljajo nov zakon, s katerim bodo odpravili tkzv. domovinsko pristojnost. T. j. vsak državljan bo povsod pristojen, kjer bo živel. V državi,

kjer je rešeno vprašanje starostnega zavarovanja za vse državljane ali pa v kratkem bo, je domovinska pristojnost seveda nepotrebna.

Francoski državni proračun za prihodnje leto znaša 53,781 milijonov frankov in znaša presežek 1602 milijona frankov. Vojaški proračun znaša skupno 22,158 milijonov frankov.

Obiski. Belgijski kralj Leopold je bil na obisku pri angleškem kralju v

Londonu. Bolgarski kralj pa je bil na posetu v Parizu. Ker kralji navadno potujejo v političnih zadevah svojih dežel, tudi ti dve potovanji najbrž nista bili zasebnega značaja.

Pečena jabolka. Nemška modna revija »Das Blatt der Hausfrau« piše, da je sedaj v Nemčiji hudo povabiti koga v posete, ko mu pa človek nima kaj postaviti na mizo. Zlasti popoldanski obiski so postali neprijetna zadevščina. List priporoča, da naj hišne gospodinje opoldne spečijo jabolka, jih postavijo na kristalni krožnik, posujejo s sladkorjem in potem servirajo pri popoldanskem obisku, da bo vsaj nekaj postaviti za na mizo. Pečena jabolka, tudi nekaj, toda tisti, ki jih bodo jedli, ne bodo toliko mislili na nje, kot pa na to, da so se opekli s fašizmom!

Papež bo imenoval pet novih kardinalov. Za kardinala bo imenovan tudi vatikanski zastopnik v Jugoslaviji, nadškof Pellegrinetti.

Nov način zavarovanja železniških prehodov so uvedli ponekod v Ameriki. Čim se bliža vlak, se na sredi ceste, sto metrov od železniškega tira dvigne iz tal 20 cm visoka železna ograja, na poleg ceste stoječem drogu se zasveti napis: stop (stoj), in močno zvonjenje opozori vozača na pretečo nevarnost.

Koliko ptičev je na svetu? Po računih ornitološke družbe (družbe za raziskovanje ptičev) v Londonu živi na svetu 75 milijard ptičev. V Londonu je 3 milijone ptičev, od tega 1,8 milijona vrabcev.

A. M. de Jong:

73

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Mereyntje se je počasi pomiril. Taščica, ki je sedela v trnjevi meji in gledajoč ga, žgoleda dalje brez prestanka, je povzročila, da je pozabil na Janeko, na divji prepir in prestani strah, kakor morejo to samo otroci, ki imajo čudovito sposobnost, da v hipu pozabijo kar so doživeli ali občutili. Takoj je pričel pripovedovati zgodbo, ki jo je čital v neki šolski knjigi, o taščici, katera je preživela vso zimo pri ljudeh v sobi in potem spomlad odletela, ter se, čim so zaveli mrzli jesenski vetrovi, ki so ogreblji zadnje listje z dreves, zopet vrnila, trkajoč s kljunčkom ob steklo, dokler ji stari njeni prijatelji niso odprli, da je zopet prišla med nje. Mereyntjeju se je zdela ta zgodba nad vse ganljiva; njegov čisti glas je zvenel tako ljubko božajoče, in prav ta glas je bil Vrču tako zelo všeč, ne da bi se bil tega zavedal. Vedno, kadar je Mereyntje pripovedoval s tem tihim glasom, polnim nežnosti in mehke, poln ljubkosti, ki je lastna le otroškemu srcu, se je nekaj te otroške nežnosti oprileklo zakrknjene duše grobega divjega lovca, in mil smehljal je omehčal trde poteze njegovega obraza. To pot pa je ostal Goortov obraz mrk, njegova duša nedostopna za nežnost in laskanje. V svoji razgreti domišljiji je sanjaril o trenutku, ko je raztrgal Janikino temno obleko, da se je prikazala golota

njenega telesa in je držal ter oklepal s svojimi rokami očarujočo belino njenega mesa... Njegova bi bila... Morala bi biti njegova! Premagana, ker ne bi mogla odoleti njegovi strasti, bi se nehala upirati in bi se mu udala iz svojega lastnega nagona, premagana... bi postala, prostovoljno njegova ljubica...

Podzavestno je bil prepričan, da je ona vendarle namenjena njemu, in da se upira samo zato, ker se noče vdati strasti, ki je močnejša kot njena volja, močnejša kot vse ostalo v njej, ter je prav radi tega občutila to kot nasilje, ki ogroža njeno svobodo. O teh stvareh si ni bil docela na jasnem in nikakor bi ne mogel tega izraziti z besedami. Skušal je, da bi mogel vse to doumeti; s težavo si je bistril pojme; boril se je s temnimi, zapletenimi strastmi svojega pranagona, kot se je boril z Janeko. Mogoče jo je on prav tako silno ljubil in sovražil obenem, kot ona njega. Tako sovražstvo se rodi iz podzavestne ogorčenosti srca, ki hoče biti svobodno, ki ne trpi oklepov, istočasno pa hrepeni po miru, po varnosti in po tem, da bi našlo zavetja v drugem srcu... Za njo je bilo še težje kot pa zanj: ako bi se bila udala, bi bila za vedno izgubljena, njej je preostajal samo en edini izhod, da do skrajnosti ponižana kloni pod silo njegove moškosti in volje... On bi postal drugačen in ne bi ničesar izgubil. Pomiril bi se in postal spokojen, ko bi vodil in krmaril dvoje življenj... skupno življenje bi umirilo oba; dva divja konja, ki dirjata vstric, gnana od volje, da doženeta, kdo od njiju je močnejši... Nejasno in megleno si je

predstavljal Goort ta konflikt in njegovo rešitev v svojih okorelih možganih, ne da bi ga bil mogoč razvozljati. Temne slutnje, mučni dvomi so ga navdajali v njegovem razmišljanju, neizmerno sovražstvo je občutil do tega težkega boja, ki ju je gnal, vsakega v nasprotno smer, narazen, da sta se vedno bolj oddaljevala drug od drugega. Nekje je morala tičati napaka, ki jo je moral najti, da ne bi postala nesreča še večja... Morala je postati njegova ali pa bo v izbruhu divje besnosti trčil ob njo kot vihar, da jo uniči... Ko bi le mogla doumeti, kako zelo sta si potrebna drug drugemu, da bi lahko imela poln delež na življenju. Samo v skupnosti bi mogla najti mir in živeti brez boli in sovraštva z ostalimi, h katerim bi se povrnila iz njune osamelosti. Ona ni hotela... Ali res ni hotela?... Ali ni v tistem strahotno lepem trenutku, ko je zlomil njeno moč s svojim silnim objemom, opazil na njenem obrazu, čul v njenem glasu nekaj, kar je bilo podobno vznichenju... zmagovalstvu?... Sedaj je bilo končano... da bi se ne bilo zgodilo... In vendar se mora zgoditi ali pa bosta propadla oba... Oh, bilo bi še težje. V Janeki bi vstal še silnejši odpor, še bolj nesramno bi nahujskala tega steklega psa, tega graničarja nanj... No, radi njega... Potem pa: čim preje pride do trčenja, tem ljubše. Ta prokleti Holandec mora s poti, vseeno na kakšen način... Eden od njiju bo dobil Janeko, toda graničar gotovo ne, za to lahko zastavi svojo glavo in zveličanje... Prihuljeno se je smejal in vil med hojo z rokami.

(Dalje prihodnj.)

Albin Prepeluh umrl

V soboto zjutraj je Albina Prepeluha zadela srčna kap. Pogreb njegov se je pa vršil v pondeljek popoldne. V skromnih razmerah je vrsel pokojni Ljubljčan ter je bil sedaj v 57. letu starosti. Prepeluh je bil podjeten duh kakor je malo ljudi. Uveljavljajal se je zlasti na gospodarskem polju ter zadnja leta zavzemal važne pozicije v gospodarskih korporacijah. Pokojnik je bil absolutno obrtno šole ter je bil pol leta zaposlen pri firmi Mathian v Ljubljani kot rezbarski pomočnik. Pozneje je bil brez posla, dokler je dobil službo pri sodišču, po prevratu pa je postal uradnik in poverjenik za socialno skrb pri pokrajinski vladi. — O Prepeluhu lahko trdimo, da je dosegel svojo inteligenco z marljivo samoizobrazbo. Njegovo delovanje v gibanju pa se je izražalo v glavnem na sejah in v publikacijah. V dobi svoje sodnijske službe, ki jo je vršil večinoma zunaj Ljubljane, javno ni sodeloval v delavskem gibanju, razen publicistično.

Politično je postal Prepeluh prav kmalu revizionist ali Bernsteinijanec. Tudi vse njegove publikacije, razen knjižice »Občina in socializem« (prva njegova publikacija) so bile pisane v tem duhu. Prepeluh je bil tudi soustanovitelj »Naših zapiskov«, »Demokracije« ter je spisal še knjižici »Reformacija in socialni boji slovenskih kmetov«, »Problemi mladega naroda« in »V boju za zemljo in državo«. Nešteto pa je izšlo v socialističnih listih in drugod njegovih publikacij, od katerih je velik del podpisoval z Abditus.

Po vojni ga je stranka poslala na zelo važna in zaupna mesta, v deželno vlado, k mirovnim razgovorom in konferencam glede koroškega vprašanja in je zlasti v tem vprašanju pokazal mnogo zmisla za realno politiko v nasprotju z navneži iz vrst liberalcev in klerikalcev.

Postal pa je tudi strankin mandator v raznih gospodarskih institucijah: med drugim v Kranjski hranilnici, Nabavljalni zadrugi, Oblačilnici in Blasnikovi tiskarni. Pri volitvah v ustavotvorno skupščino je bil glavni kandidat stranke (JSDS), je pa ostal slučajno za 30 glasov v manjšini. Nato se je odmaknil od stranke in bil pozneje pri raznih gibanjih, vendar se mu je godilo tako, kot vsakemu, ki se oddalji od svoje politične matice. Čeprav je našel gotove stike tudi z diktatorskimi režimi v dobi od leta 1929., se ni mogel nikjer uveljaviti.

Po zadnjih volitvah v senat se pa politično ni več izpostavljajal.

Širite „Delavsko Politiko“

Iz naših krajev

Trbovlje

Računi brez krčmarja

Neki list, ki pravi, da je za razredne strokovne organizacije, dočim v isti sapi graja vsako vodstvo organizacij, je v zadnji številki poročal, da obstajajo pri nas neki prepriji v organizaciji. Vest, da ti prepriji ne obstajajo, (in, če so obstajale kakšne diference, so se v korist skupnosti poravnale brez nergaskih posredovanj), bo dopisnika in ljudi okrog tega lista zelo ujezila in užalostila, ker so on in njegovi imeli že piskerčke pripravljene da jih pristavijo k ognju, dočim bi kurivo priskrbeli drugi. Naj ti ljudje ne mislijo, da se bomo spustili v polemiko z njimi, ker se zavedamo, da kdor po gnojnicah brodi se z njo obrizga. Prepustimo, da to delajo še nadalje oni, ki brez gnojnice ne morejo živeti, kot ne žaba brez vode.

Redukcija pri podjetju Dukič

Po sedanjem stanju redukcije pri podjetju Dukič in drug bo srednje število reduciranih delavcev zaposlilo podjetje tudi nadalje; nekaj pa jih bo dobilo delo pri rudniku in cementarni. Ostalo pa jih bo še nekoliko, katere bo treba preskrbeti čez zimo in jim dati vsaj hrano in posteljo.

Zagorje ob Savi

Češki glas o naših krajih in ljudeh. — V češkem mesečniku »Čechoslovaška-jugoslovaška revija« v Pragi je izšel ta mesec lep članek pisatelja Jaroslava Kudernovskya: »Zagorje«. Članek opisuje v pesniški obliki lepoto Zagorja in okolice, ki ga primerja s češkimi revirnimi kraji, kateri pa so mnogo bolj žalostni, puščobni in zapuščeni, med tem, ko je v Zagorju čisto in tiho ter se je pisatelj čutil od prvega trenutka v Posavskem kraju kakor doma. Pisatelj pravi še: »In če se niste bili gori na Jelovcih ob zahajanju avgustovega sonca, ne veste, kako čarobno mila in krasna je ta slovenska zemlja, krasna ne samo v pokrajinski scenariji, ampak tudi po čisti in inteligentni duši svojega ljudstva, ki nas ima morda izmed vseh Slovanov najrajše in nas tudi najbolje razume.« Prav zanimalo bi nas, kako je ta češki pisatelj zašel v našo dolino, ki menda sicer še ni gostila čeških turistov.

Zalog

Izjava. Podpisano uredništvo »Delavske Politike« potrjuje s tem, da g. Loboda Josip, žel, prog. delavec ni dopisnik našega lista in tudi ni poslal nikdar kakršnihkoli sestavkov v objavo. — Uredništvo »Delavske Politike«.

Kranj

Postopanje z delavstvom v »Jugočeški«. Takozvana »javnost« predstavlja »Jugočeško« za nekako solidno podjetje glede postopanja napram delavstvu. Toda ta »javnost« se v tem oziru zelo moti, odnosno ni ali noče biti o vladajočih razmerah v podjetju pravilno informirana. Zasluge v tem podjetju ni bolji, zlasti, ako delavstvo pri izplačilu odračuna kazni, katere le pri redkih izplačilih ni deležno. Posebno v ročni tiskarni, kjer vlada ravnatelj dr. Vajs, se delavstvu diktirajo kazni za vsako malenkost. In te denarne kazni niso nizke. Včasih sledi tudi odpust iz službe. Tako je bila 11. t. m. odpuščen delavka, ki je pri pranju šablone na mokrem podu padla in pri tem strgala drugo poleg višeco šablono. Delavka je izjavila, da je pripravljena šablono plačati, toda dr. Vajs ni hotel odpusta preklicati. Ponovno je nato 15. t. m. odpustil delavko vsled tega, ker ji je šablona pri izpiranju, pod curkom vode, počila. Zaupniki so intervenirali, pa se dr. Vajs niti ni hotel z njimi razgovorjati. Potem so se obrnili na glavnega ravnatelja g. Horwitz, ki pa še ni izrekel končne odločitve. Ako bo ponovna intervencija brez uspeha, bomo poročali.

Za »Gorenjevo« kroniko. »Gorenjec« se je nedavno zgražal nad dejstvom, da so nekje na periferiji neko nedeljo gradili stanovanjsko hišico. Zadnje nedeljo pa se je vpriči vseh meščanov, predvsem še mimoidoših vernikov, izdelovalo in olupšalo fasado hotela »Evrope«. Kako se bo o tej ponovni »skrunitvi« 3. božje zapovedi razpisal »Gorenjec«, gotovo marsikoga zanima in to tem bolj vsled tega, ker je lastnik novega hotela zelo blizu tega kranjskega JRZ-glasila in z »gospodarskimi« sestavki tudi po svoje pomaga k njegovi idejni usmeritvi.

Ptuj

Iz tovarne na predavanje. V četrtek je imelo naše delavstvo v zadnjih dveh tednih že drugo podučno predavanje, ki je bilo to pot še bolje obiskano. Naravnost iz tovarne so prišli Pirichovi delavci po delu v dvorano »Vzajemnosti«, kjer je otvoril predavanje predsednik podružnice Splošne delavske zveze, s. Franc Korpar. Tudi naše delavke so se vzdrmile in jih je bilo 21 na predavanju. Videti je, da se vendar tudi one zanimajo, kako bo z njihovo preskrbo na stara leta. Izredno prisrčno so delavci pozdravili predavatelja s. dr. Reisman, ki je domače in razumljivo razložil glavne določbe novega zakona o zavarovanju delavcev za starost in onemoglost. Šele sedaj so delavci videli in z njimi vred delavke, kako potrebno je, da hodijo na taka podučna predavanja, ker je zakon za njihovo preskrbo za enkrat mnogo preslab in bo treba radi tega še veliko borbe organiziranega delavstva, da se bo zakon izboljšal vsaj po vzgledu čehoslovaškega,

Ljubljana

Shod proti nameravanemu poslabšanju § 330 o. z.

se bo vršil v nedeljo, dne 28. t. m. dopoldan ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice z dnevnim redom: protest proti nameravanemu poslabšanju § 330 obrtnega zakona in proti splošni draginji. Na shod se vabi vse

v svobodnih organizacijah organizirano delavstvo vseh strok, da izrazi svojo nejevoljo proti vladajočim in grozečim socialnim krivicam.

K. M. O.

Zborovanje akcijskega odbora nameščencev

V nedeljo dopoldne se je vršil, kakor po vseh večjih krajih v državi, shod mestno delavskega akcijskega odbora zasebnih nameščencev. Shod, ki se je vršil v dvorani delavske zbornice je bil dobro obiskan. Akcija se tiče sklenitve kolektivne pogodbe za nameščence zavarovalnic in zavarovalnih ustanov. Shod je sprejel soglasno in s ponovnim odobranjem resolucijo, ki na-

glaša to zahtevo. Na shodu so podale vse v odboru združene organizacije solidarnostne izjave ter zagotovile v boju za kolektivno pogodbo svojo podporo. Posebno karakteristična je bila izjava enega govornika, ki je rekel: Do sedaj smo spali. Lahko bi nam vsem voščil dobro jutro. Sedaj pa je treba v organizaciji in na delo za izboljšanje našega socialnega položaja,

Kovinarji strojnih tovarn in livarni so se v soboto udeležili zborovanja, na katerem so s. Stanko in drugi poročali o položaju, ki je nastal za delavstvo z ozirom na poravnano postopanje, v katero je prišlo to podjetje. Za vse delavce teh tovarn, stanujoče na področju mestne občine se bo vložila skupna terjatev za vsakega posameznika, ki pa ne bo nosil stroškov za kolektivne. O vsem nadaljnjem nastopanju delavcev bo sklepal zaupniški zbor.

Obsodba po zakonu o zaščiti države. Samska delavka Marija Žumer iz Sp. Gorij je bila po tem zakonu obsojena na 14 dni zapora in 300 Din globe. Proti razsodbi sta se pa pritožila drž. pravnik in njen odvetnik.

Marlbor

Kršitev predpisov o odpiranju in zapiranju obrtnih, trgovinskih in gostilniških obratovalnic. Ker se kršitve naredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic po raznih obrtnikih in trgovcih vedno bolj množe ter se predpisi o odpiranju in zapiranju v veliki meri izigravajo, opozarja mestno poglavarstvo, da bo v bodoče kršitelje najstrožje kaznovalo ter se po potrebi poslužilo tudi najvišjih kazni, t. j. do 3000 Din oz. do 30 dni zapora. Ob enem se glede na številne nove prijave opozarjajo imetniki gostilniških obrtov, da se v izogib strogemu kaznovanju točno držijo predpisane policijske ure. Pripominja se, da se ne bodo upoštevali nikakoli izgovori. — Mestno poglavarstvo: Dr. Juvan.

Radi prireditve »Umetniškega tedna« odpade predavanje »Vzajemnosti«, ki je bilo določeno za to sredo. Našim slušateljem pa priporočamo, da se udeležijo prireditve, čijih spored je razviden iz lepakov, ki so nabiti po vsem mestu.

Capkova »Bela bolezen« v nedeljski delavski predstavi je bila za mariborsko delavstvo pravi dogodek in užitek, kakršen se mu redkokdaj nudi. Gledalci so intenzivno sodoživljali veliko in žilavo borbo dveh nasprotujočih si idej, ki se je odigravala na odru; ideje brutalnega in brezobzirnega dinamizma diktatorja, ki si ob doseženih uspehih domišlja, da izvršuje resno nadnaravno, mistično poslanstvo v stremljenju po absolutni totalizaciji, na drugi strani pa ideje humanizma, demokracije in svetovnega mira. Oba ta tečaja sta dosledna do skrajnosti, zato je ta boj tako srdit, izmirjenje tako težko. A humanizem ima mogočnega zaveznika, naravo samo, ki končno pripomore pacifistični ideji do zmage. Tragika drame je v tem, da v tem boju padeta oba predstavnika nasprotnih si taborov, kot žrtvi svoje doslednosti. Tako prvi kot drugi, maršal (g. Grom), in dr. Galen (g. Nakrst), sta podala svoji vlogi zelo prepričevalno in nam ostaneta v nepozabnem spominu. Zlasti zadnji, ki je zagovarjal in razvijal ideje, ki so delavstvu zelo pri srcu, je bil pri odprti sceni deležen ponovnih burnih ovacij. Poklonjen mu je bil lep šopek rdečih nageljev. Med ostalim celokupnim dramskim ansambлом so se zlasti odlikovali še Milan Košič, Kraljeva, Pavle Kovič, Gorinšek, Starčeva in ostali, ki so se

SABA priznana dobra rezila za britje se dobijo povsod

24 požarov je zanel v Radvanju in okolici neki Koren. Mož pa ni bil kakšen brezbožnež, ampak zelo bogaboječ človek. Hodil je mnogo v cerkev, prebiral same nabožne knjige in od katoliške akcije priporočane časopise, kar ga pa ni motilo, da je zažgal celo župnik in to dvakrat. Zažgal je iz »usmiljenja«, da bi pogoreli dobili izplačano zavarovalnico, kot je trdil pri razpravi, v časih pa tudi iz jeze. In baš to mu je bilo v pogubo. Enkrat se je namreč razjezil, ker mu je ušlo dekle iz postelje, pri kateri je hotel malo »povasovati«. Iz jeze li je zažgal posteljo, nato so ga prijeli. Sedaj bo sedel enajst let.

Studenci pri Mariboru

»Rdeče rože« na odru

»Vzajemnost« v Studencih uprizorj dne 28. novembra Moškričvo dramo »Rdeče rože« v dvorani pri Mrazu. Vabimo vsjo javnost, zlasti pa delavstvo, da se predstave sigurno udeleži.

Domača zabava se bo vršila po predstavi v gostilniških prostorih. Gostilničar priredi pojedino klobas.

Celje

Celju. Vendar moj predlog ni bil sprejet, ker sem zanj glasoval samo jaz. Pojasmilo se mi je, da bo prihodnje leto ogrevalnica v novem delavskem azilu, za nastopajočo zimo pa naj brezposelni še potrpijo. Da bi bil ponovil svoj predlog, bi ne imelo zmišla, ker je ta zadeva, z ozirom na skoraj soglasno odklonitev s strani večine, žal brezpredmetna in ne pomaga nobeno jadjikovanje. — Pibovec, delegat nameščenskega odseka Delavske zbornice. — Poslano rade volje objavljamo. Sedaj vidimo, da predlog za otvoritev ogrevalnice ni bil soglasno odklonjen, kakor se je to zatrijevalo. Delegat DZ je glasoval za ogrevalnico. Odprto je ostalo le še vprašanje, kako je bilo z ostalimi občinskimi odborniki, ki pri vsaki priliki kažejo svoje srce in svojo socialnost.

Socialne reforme glede delovnega časa, se v Celju razblinijo v nič. Vsi mesarski pomočniki brez izjeme so se razveselili uredbe, da bodo morale biti mesarje ob nedeljah ves dan zaprte. A žal to veselje je bilo le kratkotrajno, ker so te dni zvedeli, da so se mestni očetje pridružili zahtevi poslodavcev, da bodo še nadalje obratovali tudi ob nedeljah. Za ponovno uvedbo nedeljskega dela je glasoval tudi g. prof. Bitenc, kot predsednik socialnega odseka.

Drugo predavanje »Vzajemnosti« o Franciji, ki se je vršilo preteklo nedeljo v Delavski zbornici, je bilo prav zadovoljivo obiskano. Predaval je s. Vidovič iz Maribora. Nad devetdeset skioptičnih slik iz Francije je spremljalo predavanje, o naši zavezniški državi, kjer vlada sedaj ljudska fronta v splošno zadovoljnost delovnega ljudstva. Pred zaključkom je predavatelj omenil zadnja poročila »časopisov«, kako se je pripravljali fašizem tudi v Franciji na državni udar. Otvoritveni in zaključitveni govor je imel predsednik celjske »Vzajemnosti« s. Vodopivec, ki je pozval navzoče na delo za delavsko kulturo. Na splošno željo navzočih bo prihodnje predavanje zopet v nedeljo, dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne. Predavatelja in snov predavanja bomo objavili v prihodnji številki »Delavske Politike«.

KINO DOM, CELJE

od 23. do 25. novembra: kriminalni film »V VARSTVO TEME«. Redne predstave ob delavnikih od 1/4. — 1/7. ure in od 1/7. — 1/9. ure. Ob nedeljah in praznikih matineja ob 10. ure ter prva predstava ob 1/3. uro, druge kakor običajno.

Zabukovca

Predavanje »Vzajemnosti« se bo vršilo v nedeljo, dne 28. t. m. s pričetkom ob 15. uri popoldne v gostilniških prostorih s. Zupanca II v Migojnicah. Predaval bo g. prof. Detela iz Maribora o temi: »Človek-sužen in gospodar narave«. Sodrug in sodružice, pridite vsi na to izredno zanimivo in poučno predavanje.

Šoštanj

V našem mestu je zavladal po znanih odpuštil v tovarni Woschnagg »mir«. Med tem ko so prejšnje čase priredili organizirani delavci vsak mesec kako zborovanje, so po končani stavki črpali svoje znanje iz pokojne »Delavske fronte«, ki ni mogla prehaliti dobrot, ki jih prejemajo delavci od svojega šefa. So pa še drugi vzroki, da se je delavstva lotil strah in da zlasti ne piše v delavski list o stvareh, ki gotovim gospodom ne prijaajo. Zadnja leta se je razvila v nekaterih delih naše lepe Saleške doline strahovita korupcija. Ponovno smo že čitali v »Delavski Politiki«, da so se na protizakonit način ustvarjali veliki industrijski obrati, da je podjetnik leta in leta odtegoval delavcem prispevke za bolniško blagajno, ki niso bili pri Okrožnem uradu prijavljeni in da je to celo priznal pred sodiščem itd. Največji skandal se je pa zgodil letošnjo leto, ko je neki jako dobro plačani gospod več let pridržaval za sebe zapuani mu denar, ter je tega poneverjenega denarja vrnil že nad Din 70.000. V Saleški dolini smo res lahko ponosni, da imamo v svoji sredi take junake. Bilo bi nekako opravičljivo, če bi kradli taki, ki so jih zmetali na cesto in nimajo sedaj v zimi niti sredstev, da bi si kupili koruzno moko in nudili svoji družini vsaj koruzni močnik, med tem ko kruha sploh nimajo. Toda takih tatvin v naših krajih ni. Delavci, ki trpijo pomanjkanje se zavedajo, da bo moral priti tudi pri nas čas, ko bo imel vsak pravico do dela in jela.

Slovenska Bistrica

Predavanje o socialni zaščiti in pomenu strokovne organizacije, ki ga je za minulo nedeljo sklical podružnica SMRJ v hotelu »Beograd«, je prav lepo uspelo. Obisk bi bil sicer lahko boljši, razveselivo pa je, da je bilo prisotne mnogo mladine. Predavanje je otvoril in vodil s. Kranjc, ki je uvodoma obrazložil namen predavanja, nato pa je podal besedo s. Jelenu, ki je govoril o socialni zaščiti in zlasti obrazložil določila nove uredbe o starostnem zavarovanju. Prikazal je dobre in slabe strani te uredbe ter v zvezi s tem povdarjal pomen strokovne in kulturne organizacije ter delavskega tiska. — S. Kranjc je ob zaključku obravnaval še nekatera društvena vprašanja in nato zaključil predavanje. Sklenjeno je bilo tudi, da se bo 5. decembra vršila Masarykova proslava. Pred razhodom se je prijavilo 6 novih naročnikov za »Delavsko Politiko«, ostali pa so bili po večini vsi naročniki našega lista.

Delavsko kult. društvo »Vzajemnost« vprizori v soboto, dne 27. novembra s pričetkom ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 28. t. m. s pričetkom ob 15. uri v dvorani hotela »Beograd« veseligo »Vozel«. Vabljeni vsi delavci in delavke ter prijatelji društva.

Prvo delavsko kolesarsko društvo, podružnica Slov. Bistrica, priredi dne 4. decembra s pričetkom ob 8. uri zvečer Miklavžev večer. Na sporedu petje, burka »Pogodba« razdelitev daril, nato pa prosta zabava. Vabljeni vsi, ki se želite nasmejati.

Pobrezje pri Mariboru

Naša sodobna kultura je naslov predavanja, ki ga priredi »Vzajemnost« v soboto, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih gostilne Renčelj. Predava dr. Franjo Crnek iz Maribora. Vabljeni vsi!

Lesce

Masarykovo proslavo priredi »Vzajemnost« v nedeljo, dne 28. t. m. pop. ob 3. uri pri Katrineku. Predavata ss. dr. Reisman in Jelen. Pridite!

Za socialno politični dogovor med Francijo in Jugoslavijo

Syndicat des Mineurs du Pas de Calais

Generalnemu tajniku C. G. T. s. Jouhaux vodstvu C. G. T. za Pas de Calais, vsem poslancem ljudske fronte P. de C., komisiji za reguliranje konvencij pri ministru zunanjih zadev ter vsem parlamentarnim frakcijam ljudske fronte v francoskem parlamentu.

Spoštovani gospodje in sodrugi! Federacija jugoslovanskih strokovnih sekcij C. G. T. je na svoji zadnji seji, dne 10. oktobra t. l. ponovno razpravljala o položaju naših rudarskih delavcev iz Jugoslavije v Franciji ter sklenila, da se v zvezi s tem obrne na vse zgoraj naslovljene stranke s to-le

predstavko:

Dne 29. julija 1932. je bila na predlog jugoslovanske vlade v Parizu sklenjena pogodba o delu in pomoči našim delavcem v Franciji, med Jugoslavijo in Francijo. Pogodbo (konvencijo) sta podpisala za Jugoslavijo: g. Miroslav Spalajković, izredni poslanik pri predsedniku republike Francije; za Francijo: g. Edvard Herriot, tedanji predsednik ministrskega sveta in minister za zunanje posle Francije.

Dne 26. julija 1933. sta narodna skupščina v Beogradu in 29. junija istega leta tudi senat uzakonila (ratificirala) zgoraj omenjeno pogodbo med Jugoslavijo in Francijo. Toda franc. parlament in senat nista ratificirala te pogodbe še do danes.

Pogodba (konvencija) sklenjena 29. julija 1932. v Parizu je skrajno pomanjkljiva posebno pa še z ozirom na to, da je med tem časom vlada bivšega ministrskega predsednika Bluma sprejela zakone, ki so znatno poboljšali položaj delavstva Francije. Akoravno je delavstvo iz Jugoslavije v znatni meri deležno teh poboljšanj, je vendar še cela vrsta vprašanj in zahtev, ki so ostala nerešena. Gre za socialne pravice, ki jih francosko delavstvo uživa, ne pa tudi delavci iz Jugoslavije, kot inozemci.

Ker francoski parlament in senat po tolikem času še nista ratificirala pogodbe med Jugoslavijo in Francijo, ki je bila sklenjena že leta 1932., je vprašanje konvencije, t. j. ureditev pravic, katere bi morale imeti naše delavstvo v Franciji že zdavnaj urejene, postalo tudi veliko zunanje politično vprašanje, ki se tiče obeh držav, t. j. Jugoslavije in Francije.

Fašistični in reakcionarni elementi v Jugoslaviji, ki izkoriščajo to v svoje podle fašistične svrhe, vprašanje

Oni izkoriščajo tudi vprašanje socialno politične konvencije za agitacijo med ljudstvom,

Kake razmere je zavzela ta agitacijska govore dejstva, ki so deloma že poznana v Franciji, toda ne vsa. Ne bomo navajali fašističnih listov raznih barv, ampak bomo navedli samo en citat iz oficijelnega organa v Sloveniji »Slovenca«, ki piše v članku z dne 30. septembra 1937 »Naši v Franciji« med drugim tudi sledeče: »Valiti krivdo na izseljence same je znamenje, koliko resničnega sočutja imajo naši sodrugi z izseljenci, ki si morajo brez pravne zaščite v tujini služiti kruh in ustvarjati dom. Ali bi ne bilo mnogo bolj modro in tudi bolj socialno, če bi bili naši sodrugi, namesto da mečejo kamenje na naše izseljence, dobili sodrugu Louart-u (J. Louart, bivši narodni poslanec in župan v Sallaumines, ki je spremljal izletniški vlak naših rudarjev v Jugoslavijo), ki je pri nas agitiral za vstop v rdeče sindikalne organizacije, naj vendar stopi k podpredsedniku sedanje vlade ljudske fronte, sodrugu Leonu Blumu, ki je bil leto dni celo predsednik vlade, in ga vpraša, zakaj vlada ljudske fron-

te navzlic dvakratni uradni predstavitvi naše vlade v teku zadnjih dveh let še vedno noče ratificirati v parlamentu, kjer ima večino, našo delavsko pogodbo s Francijo, ki je bila podpisana — pred šestimi leti, položaj naših izseljencev bi se na mah izboljšal in bi ne jadikovali po časopisju, da jim slabo gre. To bi bila dolžnost naših sodrugov. To bi bila dolžnost sodruga Louarta. Toda, kot vidimo, so to zahteve, ki presejajo obzorje socialnega čuta sodrugarških organizacij na splošno in sodruga Louarta še posebej.«

Toda to je samo majhen del Franciji sovražne propagande, ki se v zvezi s konvencijo vrši v Jugoslaviji.

Že na podlagi izloženega je razvidno, kako velika je potreba po njeni ratifikaciji tudi iz teh razlogov, da ne govorimo o opravičenih zahtevah delavstva, da se čimprej ratificira konvencijo. Toda ta že stara in neratificirana konvencija je skrajno pomanjkljiva in bi bilo zelo škodljivo za ugled Francije, če bi se ta konvencija v sedanjem času, ko so v veljavi mnogo socialnejši zakoni kot leta 1932, ratificirala brez dopolnila. Zato v imenu rudarskega delavstva iz Jugoslavije, organiziranega v C. G. T., P. de C. predlagamo

dopolnilo k predloženi konvenciji,

ki glasi:

1. Da se vnese dodatna določba, po kateri se našim rudarjem službena leta storjena v Jugoslaviji, prištejejo k ostalim službenim letom storjenim v Franciji;

2. da se vsem, ki imajo pravico do pokojnine, pokojnina izplačuje tudi v Jugoslaviji v slučaju njihove vrnitve v domovino;

3. da se vsem sočasnim upokojencem zagotovi brezplačna dobava kurjave (premoga), znižana stanarina za stanovanja ter pomoč od občine in države, ki jo prejema francoski upokojenci.

4. da se ženam porodnicam zagotovi podpora v slučaju poroda in podpora za dojenje v isti višini od občine in države, kakor jo dobivajo žene francoske in ostalih narodnosti;

5. da se nudi pomoč številnim družinam v isti meri kot je prejema francoske in poljske družine od občine in države;

6. da se odpravijo takse na potne liste, ki naj se tudi po poteku veljavnosti brezplačno podaljšajo.

7. da se v slučaju izselitve iz Francije v Jugoslavijo ali obratno dovoli polovična vožnja za prevoz pohištva na železnicah, ter da se omogoči čim cenejši povratek v domovino in obratno;

8. da se da na razpolago svobodne šolske prostore tudi učiteljem, ki poučujejo mladino v materinem jeziku.

Nadejamo se, da bodo naslovljene stranke razumele opravičene zahteve rudarskega delavstva in obenem tudi željo vsega demokratičnega ljudstva Jugoslavije, ki gleda v francoskem narodu velikega predstavnika pravičnosti in bratstva in da bodo naslovljene stranke storile vse, da se predložena konvencija z dopolnitvenimi zahtevami čimprej ratificira.

Za federacijo jugoslovanskih sekcij C. G. T.:

Tajnik: Cernuta; preds. Močilnikar.

Da preprečijo zamenjavo novorojenčkov v porodnišnicah, so sklenili v Zedinjenih državah, da jim bodo vžgali v kožo posebne znake, oz. številke, ki bodo vidne vsaj par let in bodo pozneje izginile.

Knjige Cankarjeve družbe

so bile pretekli teden razposlane, kot je bilo že objavljeno.

Letošnji knjižni dar družbe svojim članom sestoji iz:

Koledarja za leto 1938., in treh knjig:

C. Petelin: **Francija**,
Tone Maček: **Ženin iz Amerike**
in druge zgodbe

Mimica Konič: **Sinovi predmestja**.

Člani bodo gotovo zadovoljni, saj nudijo knjige in koledar res izbrano čtivo.

Knjiga »Francija« je informativni vir za vsakogar, ki se hoče poučiti o zgodovinskem razvoju te dežele in razumeti ljudstvo in dandanašnje prilike v republiki, ki jo danes upravičeno smatramo, da je čuvarica človeških pravic na zapadu Evrope.

Mačkova »Ženin iz Amerike« je povest, zajeta iz življenja naših rudarjev in ljudi. O njej je bilo izre-

čeno že toliko laskavega priznanja, da se je družba upravičeno odločila izdati jo v knjižni obliki.

Mimica Koničeva opisuje v svoji knjigi »Sinovi predmestja« žalostno zgodbo delavske družine, ki trpi, propada in umira v tovarniškem vzdušju mesta.

Koledar za l. 1938 ima kopo prav zanimivih črtic, zgodovinskih sestavkov, pesmic itd. Pečat sodobnosti mu daje »Deklaracija človeških pravic«, ki so vznikle iz velike francoske revolucije in še danes služijo kot osnova gibanj v vseh državah, kjer se ljudstva bore za demokracijo in svobodo. Razen tega krase koledar številne, jako lepe slike.

Podrobnejšo oceno bomo pa priobčili.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Kamnik in Jesenice spominu T.G. Masaryka

Preteklo soboto, dne 21. novembra je priredila spominsko svečanost za pok. prezidentom ČSR T. G. Masarykom Delavska knjižnica v Kamniku. Sodrugi so to prireditev organizirali zelo efektno. Vršila se je v kino dvorani, ki so jo najeli v ta namen, stroške pa krili z vstopnino. (Din 4 na osebo). Na podju v dvorani je bila postavljena Masarykova slika, obdana od zelenja, na eni strani obrobjena od državne na drugi strani od čehoslovaške zastave. Prireditelji so s tem lepo simbolizirali skupnost obeh držav, ki naj jih družijo Masarykov duh demokracije. Kljub slabemu vremenu so delavci in delavke, pa tudi meščani napolnili dvorano.

Izvedba programa je bila zelo posrečena in priča o resnem kulturnem delu kamniškega in okoliškega delavstva.

Po lepem otvoritvenem nagovoru s. Šturma je zaigrala kamniška mestna godba čehoslovaško himno, ki so jo stoji poslušali vsi navzoči. Potem pa je zapel kombiniran delavski pevski zbor (»Solidarnost« in »Planinka«) s spremljevanjem godbe delavske himno pod taktirko svojega preizkušnega zborovodje.

Prvi je govoril s. dr. Reisman o državniku in delavskem prijatelju T. G. Masaryku ter podrobno razčlenil dela in uspehov polno življenje tega velikega moža. Ploskanje ob zaključku njegovih izvajanj je bilo dokaz, da je govornik vzbudil v poslušalcih zanimanje za delo moža, ki je dalo čehoslovaškemu narodu demokracijo in svobodo ter mu zagotovilo nemoten kulturni razvoj.

Kot drugi je govoril s. Eržen o socialni zaščiti, pozivajoč delavstvo, da si po vzgledu čehoslovaškega delavstva utre pot k socialni pravičnosti in socialni enakopravnosti v državi.

Zaključilo je slavje petje skupnega zboru, ki je zapel še par lepih delavskih in narodnih popevk.

Kamniški sodrugi so na prireditev lahko ponosni.

Na Jesenicah se je vršilo predavanje o Masaryku in delavstvu v dvorani »Delavskega doma«. Če kje, je bilo to predavanje na Jesenicah potrebno, potrebno zlasti sedaj, ko je delavstvo toliko izgubilo na svojem vplivu in prestižu ter postalo organizacijsko mlačno.

Življenjski zgled Masarykov podžiga vse one, ki omahujejo, da se zavedo svoje moči, svoje dolžnosti in poslanstva ter povezani z duhom solidarnosti, bojujejo boj za socialno pravičnost in vzpon delavskega razreda iz nižin v svetlo bodočnost.

Predavanje s. dr. Reimana je rodilo globok odmev v vrstah poslušalcev. Saj je pa tudi v svojih izvajanjih iznesel toliko primerov iz časov delovanja velikega pokojnika, ki na las sličejo sedanjemu položaju jeseniškega delavstva in našega delavstva sploh.

S. Eržen je govoril o socialni zaščiti delavstva v zvezi z razvojem socialne zakonodaje po vojni, ki je žal ostala za mnogo, mnogo delavcev knjiga s sedmimi pečati, neizkoriščena in zanemarjena.

Otvoril in zaključil je predavanje predsednik podružnice SMRJ s. Kunšič Rudolf.

Delavstvo je razumelo zlasti reiren predavanja, da je podlaga napredku izobrazba in se je precej sodrugov prijavilo za naročnike »Delavske Politike«. Splošno pa so izražali željo, da naj bi bilo sličnih predavanj čim več. 3500 delavcev, ki jih zaposluje železarska industrija na Jesenicah ne more in ne sme tavati v megli, brez cilja.

Delavski pravni svetovalec

Dedovanje vkljub določilom pogodbe (Dolgoše)

Vprašanje: Moja mati, ki ima večje posestvo, se je kot vdova vdrugeč poročila in sklenila s svojim možem, ki je tudi vdovec, pogodbo o skupnosti premoženja. V pogodbi je tudi določeno, da dedujemo vse premoženje po smrti obeh samo zakonski otroci moje matere. Ali imajo otroci mojega očima iz njegovega prvega zakona, ki so že dedovali po svojem očetu, vkljub temu kakšno dedno pravico po njem?

Odgovor: Če sta Vaša mati in Vaš oče v resnici sklenila pogodbo o skupnosti premoženja in je na podlagi tega Vaš oče postal solastnik posestva Vaše matere, imajo tudi otroci iz njegovega prvega zakona pravico zahtevati svoj nujni delež iz tega premoženja, to je polovico svojega zakonitega deleža, v kolikor ga niso že prejeli, ali v kolikor se niso izrecno izjavili, da so na dedščini po očetu popolnoma odpravljeni.

Odškodninska odgovornost lastnika psa (Celje)

Vprašanje: Sem naročnik »Delavske Politike« in stalno berem njenega »pravnega svetovalca«, kjer najdem zmeraj kaj koristnega za delavstvo. Prosim torej odgovorite tudi meni o sledečem: Pes premožnega gostilničarja je ugriznil na javni cesti mojo taščo v nogo tako, da je bila 4 tedne v bolnici in se mora če danes doma zdraviti. Ali ima moja tašča pravico, da zahteva od lastnika psa povračilo za nastale stroške in za bolečine?

Odgovor: Če Vaša tašča psa ni dražila, ali kako drugače zakrivila, da jo je pes ugriznil, ima pravico zahtevati, da ji lastnik psa povrne vse stroške zdravljenja in primeren znesek za bolečine, ki ga določi sodnik na podlagi zdravniškega mnenja, poleg tega pa še odškodnino za morebiti raztrgano obleko in za morebiti odšli za sluzek.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najceneje pri naših inzerentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporočila se SPECERJSKA TRGOVINA

Delavski dom I.L.T.O.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospe in dame po najnižjih dnevnik cenah. Hitra in solidna izdelava, bogata izbira modnega blaga.

Naročajte tiskovine

v Ljudski tiskarni Maribor, Sodna ulica št. 20

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324